

MYÖHÄISISTÄ KEVÄISTÄ

Radio OH:lle kirjoittanut dosentti tri Risto Jurva.

Huhtikuun 6 päivänä 1808 Ruotsinsalmen sankari, amiraali Cronstedt allekirjoitti Viaporin luovutusta koskevan sopimuksen. Sen mukaan oli Viapori luovutettava viholliselle toukokuun 3 päivään mennessä, ellei linnoitus sitä ennen ollut saanut vähintään viiden linjalaivan vahvistusta. Luottaen erääseen vakuutukseen, jonka mukaan meri toukokuun alussa olisi sula Viaporin seudulla, linnoituksen komendantti piti varmana, että apu Ruotsista meritse oli ajoissa ehtivä perille. Mutta Suomenlahdella vallinneen keskimääräistä jonkin verran kylmemmän sotatalven jälkeen tämä toive petti, sillä kevät pitkistyi tavallista myöhäisemmäksi ja antautuneet joukot saattoivat marssia Viaporista jäätä myöten Helsinkiin.

Kevään myöhästymisen määrää toukokuun alussa vuonna 1808 pidetään yleensä jollain tavoin erikoisen poikkeuksellisenä, todennäköisesti kuitenkin lähinnä siitä syystä, että se omalla tavallaan myötävaikutti Viaporin antautumiseen. Sellaisenaan myöhästyminen, noin kolme viikkoa, ei kuitenkaan ole millään tavalla erikoisen poikkeuksellinen, sillä jo tilastollisessa katsannossa saatamme odottaa kevään toukokuun alussa olevan lähes viitenätoista talvena sadasta talvesta saman verran myöhässä. Vasta siten, kun myöhästyminen nyt p.o. ajankohtana on neljä tai viisi viikkoa tai vieläkin suurempi, on myöhästyminen poikkeuksellisen suuri, koska sellaisten keväiden ilmestymisen todennäköisyys on korkeintaan 10/100, useimmiten sitä pienempi, mikä merkitsee, että tämän luontoisia keväitä on korkeintaan noin kymmenen sadassa vuodessa.

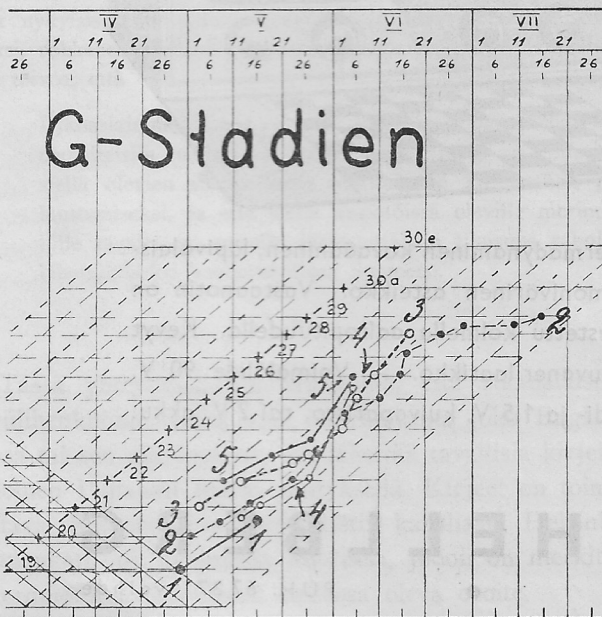
Menneiltä vuosisadoilta tunnemme 1600-luvulta Itämeren alueelta tällaisina vuosina ainakin kevät vuosina 1608, 1674, 1692 ja 1695. Tämä myöhästyminen ilmenee siitä, että keväällä 1608 jää kesti Danzigissa vielä V. 25 jalankulkijan ja että keväällä 1674 jää hävisi Tukholmasta vasta V. 20, keväällä 1695 Tornion joesta

vasta VI 5 sekä keväällä 1697 merenjäätä Landsortin ulkopuolelta Ruotsin rannikon edustalta toukokuun ensi päivinä.

1700-luvulla oli hyvin myöhäisiä keväitä varsin monta, kaikesta päättäen jonkin verran useampia kuin mitä lähes kolmen vuosisadan ajalta olisi keskimäärin odotettavissa. Tällaisia keväitä oli kevät aivan vuosisadan alussa koko Euroopassa tavattoman ankaran talven 1709 jälkeen, jolloin Aurajoella ajettiin vielä V 20, ja kevät vuonna 1740, jolloin siitä on kirjaanpantuna, että se oli »tavattoman kylmä» ja »hyvin myöhäinen» ja jolloin jokien jäiden lähdöstä päätellen kevään myöhästyminen oli hyvinkin 4—5 viikkoa. Vuoden 1758 jääoloista ei ainakaan vielä ole tavattu erikoisempia merkintöjä, mutta mikäli m.m. Pietarin ilman lämpötilalukemista voidaan päätellä oli tämänkin vuoden kevät varsin myöhäinen. Vuonna 1760 hävisi jää Saaristomerellä Brändön ja Inön saaristojen väliltä vasta V 24 ja merenjäätä oli Suomenlahdella varsin myöhäiseen, sillä vielä V 29 ja V 31 tavattiin merellä Loviisan ulkopuolella ajojaita. Vuoden 1771 kevät muodostui jälleen hyvin pitkäksi; talvi oli ollut varsin ankara ja Ahvenanmeren yli oli vielä ajettu IV 18. Kevät oli myöhäinen myös Tanskan vesissä, sillä Helsingörin eteläpuolella oli ajojaita vielä V 8. Selkämerellä tavattiin kesäkuun lopussa ajojaita Gävlen lahden edustalla, ja Selkämeren eteläosissa Ruotsin puolella ulkomerellä vielä VII 22, mikä ajankohta muuten on myöhäisin, jona jäitä Itämeren piiristä tiedetään havaitun. Vuonna 1784 ajettiin vielä toukokuun alussa Ahvenanmerellä ja vasta V 16 kiintojää rikkoutui Signilskärin selällä. Keväät vuosina 1772, 1786 ja 1787 olivat edelleen huomattavasti myöhässä, sillä esim. keväällä 1786 hävisi m.m. Mälarin jää vasta V 18 eli myöhäisimpään ajankohtaan siihen mennessä »70 vuoden kuluessa» vuonna 1789 ajettiin Ahvenanmerellä vielä IV 14 ja vuonna 1799 IV 22 ja Signilskärin ja »selällä» jää rikkoutui molempina vuosina vasta toukokuun ensi dekaadin lopussa.

1800-luvun myöhäisistä ja hyvin myöhäisistä keväistä mainittakoon seuraavaa: Vuonna 1804 hävisivät Kihdin jäät V 23 ja sotakeväänä 1809 kasakat pitivät harjoituksiaan Maarianhaminan sataman jäällä vielä V 18. Vuonna 1818 alkoivat merenlahdet Ahvenanmaan seuduilla avautua vasta V 10 ja Teilin jäät hävisivät vasta V 18. Vuonna 1829 kuljettiin vielä IV 18 Ahvenanmeren poikki, Teilin jäät hävisivät V 8 ja Suomenlahden perukka oli sula vasta V 29. Vuonna 1838 oli toukokuu hyvin kylmä ja ankarat pakkaset sattuivat vielä V 13—14, jolloin m.m. Ahvenanmaalla mataliin vesiin syntyi jäätä. Ominainen ja Gullkronan selkä olivat vielä V 15 jäässä. Seuraavana vuonna 1839, olivat Saaristomeren selät vielä V 8 yleisesti jäässä ja Paraistenportin seuduilla oli jäätä vielä V 14, minkä takia ensimmäinen laiva pääsi Turkuun vasta V 17. Vuonna 1840 kevät pitkistyi Suomenlahdella hyvin myöhäiseksi, sillä vielä V 22 oli Russarön ympärillä ajojaita. Vuonna 1852 kuljettiin Helsingistä Harmajaan vielä V 9, Kruununvuorenselän, yli V 19 ja Suomenlahden pohjukassa jäät hävisivät lopullisesti vasta V 24.

Aivan poikkeuksellisen pitkänä keväänä saattaa kevään myöhästyminen lopuksi olla aina kaksikin kuukautta. Tällainen oudon poikkeuksellinen oli nälkätalven 1867 kevät (kuva 2). Ahvenanmereltä hävisivät jäät silloin vasta kesäkuun alkupuoliskon kuluessa, sillä VI 9 palasi eräs uuskaupunkilainen laiva, joka jo VI 3 oli saanut näkyviinsä Understenin majakan, noin Getan kor-

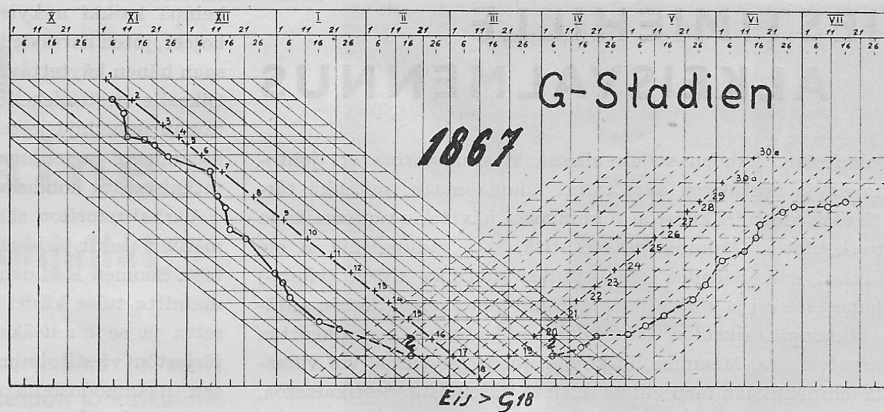
Kuva 1.

keudelta »jäiden takia» takaisin Uuteenkaupunkiin; Suomenlahden rannikolla oli Pellingin seuduilla vielä VI 18 siksi paljon jäätä, että sinne matkalla olleen laivan piti palata takaisin Helsinkiin ja VI 23—29 Merenkurkku oli »jäiden sulkevana», niin ettei siemenviljaa tuovat laivat päässeet kulkemaan; Merenkurkussa oli vielä VII 14 Ritgrundin seuduilla kaikkialla jäätä ja Norrskärin majakan näköpiiristä hävisivät viimeiset jäät vasta VII 17, jäiden ajautuessa pohjoiseen päin. Vuonna 1871 oli Saaristomerellä Jurmon seuduilla jäätä vielä V 20 ja Ahvenanmerellä Tolldingeilla pysyivät niille talven aikana muodostuneet jäävallit pysyissä vielä Juhannuksen aikoina. Vuonna 1877 hävisivät jäät Kihdiltä V 19, Ahvenanmerellä oli ajojaita vielä V 25 ja Maarianhaminan sisäsatamassa kerrotaan olleen jäätä vielä VI 18, mutta lieenee tämä aikamäärä varmaan virheellinen noin kuukauden verran. Vuonna 1881 jäi kevät merissämme kovan talven jälkeen varsin myöhäiseksi; Lohmin seuduilta jäät hävisivät V 17 ja Säpin majakka sytytettiin, kuten majakan päiväkirjassa on mainittu, »vuodenajan takia» V 22 vaikka merellä oli jäätä yli näköpiirin ja vielä noin kolme viikkoa myöhemmin VI 11, oli siellä majakan näköpiirissä laajoja ajojaita kenttiä havaittavissa. Vuonna 1888 hävisivät jäät Lohmin seuduilta V 15 eli melkein samana päivänä kuin vuonna 1881. Ja vihdoin 1800-luvun viimeisen kovan pakkastalven 1893 jälkeen oli kevään hyvin myöhäiseksi pitkistyttyä Suomenlahden suulla Russarön edustalla jäätä vielä V 14 yli koko näköpiirin ja VI 1 täytyi höyrylaivan, joka Ahvenanmereltä oli matkalla Uuteenkaupunkiin jäästeiden takia poiketa Grisslehamniin.

Kuluvan vuosisadan, 1900-luvun alkuvuosikymmenille on satunut vain muutamia myöhäisiä keväitä. Mainittavimmat niistä ovat keväät vuosina 1900, 1902 ja 1917 sekä jäätalven kevätpuoliskon alkaessa noin huhtikuun alussa poikkeuksellisen myöhäiset talvet 1940, 1941 ja 1942. Viimemainittuina talvina kevään edistyminen kuitenkin sekä vuonna 1940 että vuonna 1941 loppujen lopuksi tapahtui tavallista nopeammin, niin että mainitut jäätalvet, koko talven poikkeukselliseen ankaruuteen nähden, päättyivät odotettua huomattavasti varemmin: edellinen vain noin viikon verran, jälkimmäinen noin 2—2½ viikkoa keskimääräistä myöhemmin ja näin siitä huolimatta, että kevätvaiheet huhtikuun keskkipaikkeilla olivat ajassa olleet 5—6 viikkoa myöhässä. Ja kuluvan talven 1942 osalta, joka sekun oli harvinaisen ankara ja runsasjäinen ja jonka kulussa jäätyksen taantumisvaiheen alkaessa myöhästymisen oli noin kuusi viikkoa on jään taantuminen ja häviäminen lopuksi tapahtunut tavallista nopeammin, niin että kevään myöhästymisen huhti—toukokuun vaihteessa oli pienentynyt noin neljäksi viikoksi.

Edellä luetelluissa esimerkeissä kevään myöhästymisestä se on yleensä kytketty jään häviämisen ajankohtiin. Kuvissa 1 ja 2 esitetään n.s. aikadiagrammin avulla kevään kehitys pitemmän ajan osalta eräinä hyvin myöhäiskeväsinä talvina.

Tällainen aikadiagrammi, jossa aika-akseli on kuvissa abskissana ylhäällä, on siten laadittu, että pienten pystyrivistien kautta piirretty paksumpi katkoviiva esittää keskipitkän normaalitalven kulkua. Kutakin ristiä vastaa aina tarkalleen määrätty jäätalven yleisen kulun vaihe, jota määrittelevät rannikkoa kiertävän kiintöjääreunustan ulottuvaisuus, sen ulkopuolella olevan merellisen

Kuva 2.

jään ulkoreunan asema ja jään paksuus. Kutakin tällaista vaihetta vastaavan jäätalteen keskimääräinen ilmestymispäivä on sama kuin vaihetta vastaavan pystyristin aika-akselin mukaan. Yhdensuuntaisesti normaalitalvea esittävän suoran kanssa on viikon väliajoin vedetty yhdensuuntaiset katkoviivat, jotka siis »normaalitalvi»-suoran vasemmalla puolella merkitsevät, että jos jonkin talven kulku noudattaisi ensimmäistä tai toista tai kolmatta j.n.e. suoraa, sellainen talvi normaalitalveen verrattuna olisi 1, 2, 3 j.n.e. viikkoa liian varhainen, »normaalitalvi»-suoran oikealla puolella sitä vastoin että se vuoronperään olisi 1, 2, 3 j.n.e. viikkoa myöhässä. Näiden apukäyrien avulla on jonkin talven kulku sen eri vaiheissa normaalitalveen verrattuna viikoissa helposti määritettävissä.

Kuvien esittämien talvien yleiseen kulkuun niiden kevätpuolen osalta tässä enää tarkemmin syventymättä mainittakoon lisäksi vain, että kuvassa 1 käyrät osoittavat: käyrä 1 talvea 1784; käyrä 2 talvea 1867; käyrä 3 talvea 1877; käyrä 4 talvea 1881 ja käyrä 5 talvea 1893. Kuvassa 2 on nälkävuoden 1867 koko talven kulku kaaviollisesti esitetty.

S.R.L:n TOIMINTAA

Useiden yhteisten neuvottelujen jälkeen on liittomme johto yhdessä muiden merenkulkijajärjestöjen edustajien kanssa käynyt 11.4.42 ulkoasiainministeriössä sekä kauppa- ja teollisuusministeriössä. Käynnin yhteydessä jätettiin asianomaisiin ministeriöihin kaikkiaan neljä kirjelmää, jotka käsittelivät ajankohtaisia, merenkulkijoita ja -kulkua koskevia kysymyksiä. Kirjelmistä on kolme julkaistuna lehtemme tässä numerossa.

KANNATTAKAA
ILMOITTAJIAMME

VIESTIMIEHILLE ALKEISVALMENNUS

Toimiessani kahden sodan aikana viestiupseerina eri johtoportaissa ja tehtävissä olen tullut huomaamaan, miten tärkeää osaa viestihenkilöstön toiminnassa näyttelee rauhanaikana saatu koulutus. Puhumattakaan siitä, että radiomiehiä ei ole riittävästi edes asemien sähköttäjiksi saatikka sitten (viesti-) radiomestareiksi ja korjaajiksi. Myöskin puhelinhenkilöstön mitätön sähköopin alkeiden tunteminen hidastuttaa ja vaikeuttaa viestipalvelusta. Maamme on köyhä, joten me emme voi varastoida lähimainkaan tarpeellista määrää yhtenäistä viestikalustoa, jonka jokainen viestimies olisi oppinut tuntemaan varusmiesaikanaan. Lisäksi on muistettava, että viestivälineiden mallit muuttuvat melko usein heikkovirtatekniikan nopeata kehitystä seuraten. Tästä on seurauksena, että sodan aikana esiintyy suuremmin tai pienemmin haitoin tottumattomuutta sähköviestivälineiden käytössä, koska joudutaan aivan yht'äkkiä outojen rakenteiden kanssa tekemisiin. Rauhanaikaisessakaan koulutuksessa ei ehditä antamaan niin riittävää sähköopin perusteiden kurssia, että edes UK:n oppimäärän suorittaneet upseerit saattikka sitten aliupseerit ja miehistö kykenisivät pelkän kytkinkaavan perusteella käyttämään tavallisimpia sähköviestivälineitä. Kuinka tärkeätä tämä kuitenkin olisi ymmärtää helposti, kun kiinnittää huomiota siihen mallien runsauteen, minkä jokainen sotimme osallistunut viestimies on tullut huomaamaan. Tähän on lisättävä vielä se seikka, että olemme runsaasti saaneet viestikalustotäydennystä joukoille suoraan viholliselta, mutta sitä ei useimmissa tapauksissa ole voitu ottaa käytäntöön ennenkuin kojeet on tutkittu kotialueen laboratorioissa ja sen mukaan on laadittu yksityiskohtaiset käyttöohjeet.

Varsinaisessa taistelukoulutuksessa on suomalainen jalkaväkisotilas kehitetty kuten tunnettua, toimimaan yksinään ja omatoimisesti. Tämän koulutuksen tulokset on nähty loistavina tekoina, jotka asettavat jalkaväkemme maailman ensimmäisten rinnalle ja meille kuuluvilla alueilla edellekin. Tässä on niukkuus korvattu laadun etevämmyydellä ja tulos on ollut erinomainen. Eikö vielä suuremmalla syyllä olisi sama periaate sovellettava viestihenkilöstön koulutukseen. Se olisi sitäkin tärkeämpää, kun juuri viestiaselajissa jos missään yksityisten miesten taito vaikuttaa joukon taisteluarvoon.

Viestihenkilöstön teknillisen kyvyn kehittämiseksi lienee pätevimpiä keinoja alkeisvalmennus ennen varusmieskautta. Sellainen olisi paras alkaa mahdollisimman varhain, 1. koska nousuvassa nuorisossa on voimakasta innostusta tekniikkaan ja erikoisesti sähkötekniikkaan, 2. koska nuorena saadut opetukset säilyvät parhaiten ja menevät ikäänkuin "veriin" ja 3. koska näin saadaan viestimieheksi juuri ne, joilla on todella harrastusta asiaan. Näihin kysymyksiin liittyy paljon sivutekijöitä, kuten kasvavan nuorisoinnin huomion kiinnittäminen hyödylliseen toimintaan ja mahdollinen ammattiin valmentautuminen, joista on sanottava vain hyvää. Tässäkin asiassa on kuitenkin kielteisiäkin puolia esimerkiksi se, että teknillinen puuhailu aiheuttaa kustannuksia, mutta ne voitaneen kuitenkin hyvällä taloudellisella järjestelyllä ja taitavalla teknillisellä ohjauksella supistaa häviävän pieneksi tekijäksi.

On ilman muuta selvää, että palvelukseen astuva alokas, joka on harrastelijana askarrellut radiolähettimien ja vastaanottimien kanssa, voidaan lyhyenäkin palvelusajana kouluttaa varsin pystyväksi viestimieheksi. Täydellinen radioasema käsittää mel-

keinpä kaikki nykyisessä viestipalveluksessa esiintyvät sähkökojeet, joten harrastelija-alokas ymmärtää jo palvelukseen astuessaan hänen käytettäväkseen tulevien viestivälineiden periaatteet. Oikealle viestimiehelle on luonnollisesti tärkeämpää tuntea muutaman puhelinjärjestelmän periaate kuin osata ulkoa yhden tai useamman puhelinmallin kytkinkaavat, jotka voivat joltakin ratkaisevalta kohdalta muistua väärinkin mieleen.

Varhaisnuorisoin sähkötekniillistä alkeisvalmennusta varten on meillä valmiit järjestöt, joilla molemmilla on kunniakkaat perinteet: Suomen Radioamatööriliitto (SRAL) ja Sotilaspojat. Viime mainittu tulee käsittämään Suomen pojat jokseenkin poikkeuksetta ja se on lisäksi sotilaallisesti järjestetty. Lisäksi tämän järjestön viestitoimintaa johtamaan ja ohjaamaan on saatavissa sen päämuodostelmasta, sk-järjestöstä viestiupseereja. Viesti-alkeiskoulutuksen keskittäminen sotilaspojat-järjestölle loisi maahan kuitenkin kaksi rinnakkaista radioamatööriyhtymää, joiden kummankin pitäisi olla kiinteässä yhteistoiminnassa ainakin oman maan viranomaisten kanssa, mutta varmasti myöskin kansainvälisen radioharrastelijajärjestön kanssa, koska kummankin järjestön jäsenet ennemmin tai myöhemmin haluavat osallistua mielenkiintoiseen kansainväliseen amatööri-toimintaan. Toisaalta ei voida missään tapauksessa katsoa SRAL:a aikansa eläneeksi, koska sen jäsenet nykyään eivät kuulu sotilaspoikien ikäkauteen ja aina tulee olemaan radioamatöörien joukossa huomattavasti varttunutta väkeä.

Parhain ratkaisu lienee tässäkin tapauksessa kultaisen keskitien valitseminen. Annettakoon sotilaspoikien radiokoulutuksen johto ja toimintalupien välittäminen SRAL:n huoleksi sitäkin suuremmalla syyllä, kun liitto on jo kauan vaatinut jäseniltään määrätyn pätevyyden sotilasradiopalveluksessa. SRAL:lla on valmiin organisaationsa lisäksi vanhat tunnetut ja tunnustetut yhteydet ulkomaiden radioamatööreihin ja vielä oma lehti sekä joukko mitä pätevimpiä korkeakoulusivistyksen saaneita aktiivisia radioamatöörejä, joista useat ovat lisäksi upseereja. Tällainen johtajiston taso on mitä tärkein toiminnan teknillisen ohjauksen kannalta. Edellä viittaamastani syystä riittää alkeisvalmennukseksi hyvin radioharrastelu, joten SRAL ei ole suinkaan liian yksipuolinenkaan varsinkin, kun radio on osoittautunut olevan nuorisolle ehdottomasti kiintoisin viestiväline.

Sotilaspojat-järjestölle jää vielä huomattava osa alkeisvalmennusta. Sen päätarkoituksena sanoisin olevan valmennettavien liittäminen ulkonaisestikin yhteenkuuluvaisuuden leimamaksi sotilaalliseksi joukoksi, jonka tunnuksena radio(viesti-) sotilaspojat kantaisivat esim. vasemmassa hihassaan keltaista tai violetta kaksikärkistä nuolta. Tämä merkki on kunniakas sikäli, että se on kuulunut aikoinaan Radiopataljoonalle, joka oli erittäin läheisessä kanssakäymisessä radioamatööri-toiminnan kanssa. Radiopoikien leiritoiminnan ja erikoisten harjoituspäivien järjestäminen kuuluisi luonnollisesti sotilaspojat-järjestölle, koska ne liittyisivät vain eräänä erikoishaarana muuhun vastaavaan koulutukseen. Vertailun vuoksi on syytä palauttaa mieliin USA:n fieldday, kenttäpäivä, jolloin sikäläiset radioamatöörit kokeilevat portablejaan, kannettavia asemiaan. Näissä tilaisuuksissa olisivat ohjaajina luonnollisesti sk-piirien ja viestialueiden radiokouluttajat, mutta mikäli valtiovalta taloudellisen tuen muodossa kiinnittäisi asiaan huomiota, voisi ainakin leiripäiviä ohjata joko SRAL:n tai sotilaspojat-järjestön palkattu teknillisesti mahdollisimman pätevä alkeisvalmennuksen ohjaaja. Radioleirit muodostuisivat voimakkaiksi innostuksen lietsojiksi varsinkin silloin, kun jokainen leiriläinen työskentelisi yksinomaan itse tai toverinsa kanssa valmistamillaan laitteilla. Näissä tilaisuuksissa voitaisiin aloittelijoita ja yrityksissään epäonnistuneita ohjata

HELVARIN laatumaine on vankalla pohjalla!

Mitä nykyaikaisimman laboratoriomme ja suur-radiotehtaamme tuotteita käytetään jo kaikkialla ja ovat ne selviytyneet korkeitakin vaatimuksia vastaavasti kaikissa, epäedullisissakin olosuhteissa.

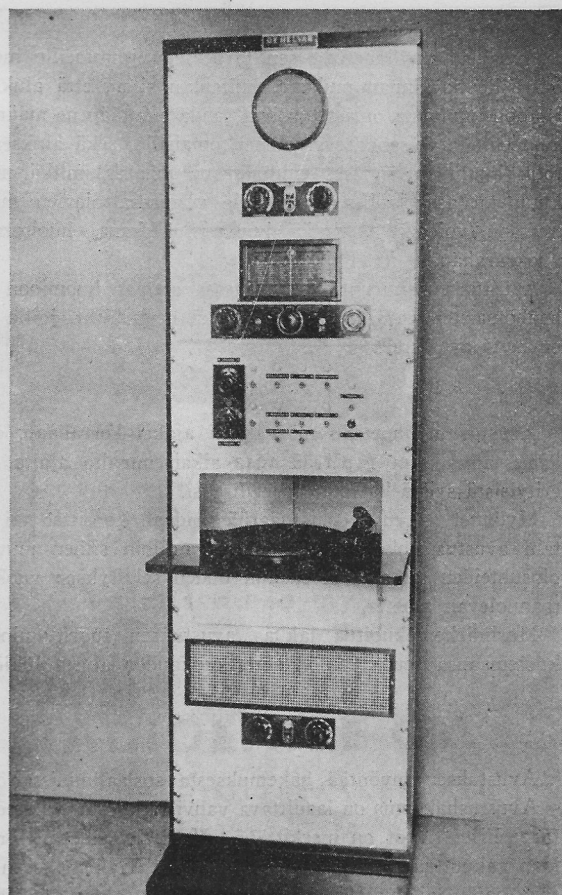
Pyytäkää tarjouksia lähettimistä, vahvistimista, keskusradiolaitteista ym.

Veljekset Karhumäen Lento-
konetehtaan radiokeskus.

O.Y.

HELVAR

PITÄJÄNMÄKI • PUHELIN 047291

ASETUS

merimiesten omaisten avustamisesta eräissä tapauksissa

Annettu Helsingissä 16 päivänä huhtikuuta 1941.

Eduskunnan myönnettyä tarkoitusta varten määrärahan, on valtioneuvosto sosiaaliministeriön esittelystä päättänyt:

1 §.

Merimiehenä palvelleen Suomen kansalaisen Suomessa oleskeleville omaisille, joista ulkomaalle toimensa takia joutunut merimies nykyisen sodan vuoksi ei voi huolehtia, suoritetaan, niin-
kuin jäljempänä määrätään, avustusta valtion varoista seuraavissa tapauksissa:

- 1) jos merimiehen työsuhte suomalaisessa aluksessa on päätynyt sen johdosta, että alus nykyiseen sotaan liittyvien toimien takia on joutunut pois laivanisännän käytöstä; tai
- 2) jos merimies vuoden 1941 aikana tai myöhemmin sairauden takia tai muusta hyväksyttävästä syystä on ulkomailla joutunut eroamaan toimestaan suomalaisessa aluksessa.

Omaisilla tarkoitetaan tässä päätöksessä merimiehen vaimoa ja 17 vuotta nuorempia omia tai aviopuolison lapsia tahi ottolapsia, niin myös niitä merimiesten vanhempia, joista merimies on huomattavassa määrin huolehtinut.

oikealle tielle samalla, kun pitemmälle ehtineillä olisi liikenneharjoituksia, erilaisten antennien y.m. kokeiluja.

Sotilaspoikien radiotoiminta tulisi vaatimaan myöskin runsaasti erilaisia osia ja tarpeita, joiden välittämisen hoitaisi heidän oma järjestönsä parhaiten neuvotellen hankinnoista SRAL:n edustajien kanssa, koska järjestöllä puolustuslaitoksen osana olisi tässä suhteessa huomattavia etuja. Yhteys SRAL:iin olisi tärkeä siksi, että sieltä käsin johdettaisiin esim. rakennusselostusten laatiminen ja julkaiseminen. Tällä tavalla tulisivat aivan nuorimatkin rakentajat saamaan luotettavia osia kohtuulliseen hintaan ja kokeilut eivät muodostuisi kenellekään taloudellisesti rasittaviksi. Sotilaspojat-järjestön kautta olisi myöskin yleisöllä hyvä tilaisuus tukea varattomien radiopoikien askartelua, minkä olettaisimme tapahtuvan melko yleisesti.

Edellä kosketeltujen periaatteiden pohjalla niitä edelleen kehittäen, on mahdollisuus kasvattaa puolustuslaitoksemme viestivoimia varten ainesta, josta sotilaskoulutuksen tuloksena saadaan viestimiehiä, jotka täyttävät tehtävänsä sekä yksilönä että joukkona. Heistä voidaan silloin perustaa viestimuodostelmia, joita saksalaista mittapuuta käyttäen voidaan sanoa todella johtojoukoiksi.

Luttn. Matti Ytti
ent. OH 1 NN

2 §.

Avustusta myönnetään sen tarpeeseen joutuneille merimiehen omaisille harkinnan mukaan, kuitenkin siten, että aluksen päällystään kuuluvan omaiset voivat saada enintään ne määrät, mitkä kapteenin arvoisen asevelvollisen omaisille, sekä aluksen miehistöön kuuluvan omaiset enintään ne määrät, mitkä miehistöön kuuluvan asevelvollisen omaisille voimassa olevien määräysten mukaan voidaan myöntää kuukausipalkkana, huoltorahana ja vuokratrahana.

Avustuksen suuruutta harkittaessa otetaan huomioon merimiehen omaisten varallisuussuhteet sekä ne määrät, joilla merimies on heitä avustanut.

3 §.

Avustus myönnetään määrätyn ajaksi kerrallaan, ei kuitenkaan tammikuun 1 päivää 1942 aikaisemmalta ajalta, ellei sitä erityisistä syistä katsota tarpeelliseksi.

Myönnetyn avustuksen määrää voidaan korottaa tai vähentää tahi avustus kokonaan lakkauttaa, milloin siihen muuttuneiden olosuhteiden tai asiassa saadun uuden selvityksen vuoksi katsotaan olevan aihetta.

Merimiehen kuoltua lakkaa avustuksen suorittaminen hänen kuolemaansa seuraavan kalenterikuukauden alusta lukien.

4 §.

Avustuksen myöntää hakemuksesta sosiaaliministeriö.

Avustushakemus on laadittava vahvistetulle kaavakkeelle, johon tarpeelliset tiedot on merkittävä. Hakijan tulee allekirjoituksellaan vakuuttaa ilmoitetut tiedot oikeiksi. Hakemukseen on liitettävä papin tai muun rekisteriviranomaisen antama todistus, josta ilmenee merimiehen sekä niiden hänen omaistensa ikä ja sukulaisuussuhde, joille avustusta anotaan.

5 §.

Avustushakemuksia, joista on hankittava asianomaisen huoltolautakunnan lausunto, käsittelee valmistavasti sosiaaliministeriön asettama toimikunta, jossa siihen määrättyjen sosiaaliministeriön ja merenkulkuhallituksen virkamiesten ohella on laivanisäntiä ja eri merimiesryhmiä edustavat jäsenet. Merimiesryhmää edustava jäsen ottaa osaa niiden asiain käsittelyyn, jotka koskevat hänen edustamaansa ryhmään kuuluvia merimiehiä.

6 §.

Avustuksen suorittaa sosiaaliministeriö kuukausittain jälkikäteen postisiirtoliikkeen välityksellä.

7 §.

Jos merimies palaa kotimaahan tai ulkomaalla ollen voi jälleen avustaa omaisiaan tahi jos omaisten varallisuusoloissa tapahtuu oleellinen muutos, on omainen velvollinen siitä viipymättä sosiaaliministeriölle ilmoittamaan.

8 §.

Tarkempia määräyksiä tämän päätöksen soveltamisesta antaa sosiaaliministeriö.

Helsingissä 16 päivänä huhtikuuta 1942.

*

Kaavakkeita, joita on käytettävä avustushakemusta tehtäessä, voidaan tilata sosiaaliministeriöstä tai asianomaisilta merenkulkijajärjestöiltä.

Ne kauppasulun ulkopuolella olevien jäsenten omaiset, jotka eivät vielä ole avustusasiassa kääntyneet liiton toimiston puoleen, saavat täältä avustushakemuskavakkeita sekä tarvitsemiaan neuvoja.

VALTIONEUVOSTON PÄÄTÖS

suomalaiselle aluksenhenkilökunnalle meriturmassa hävinneestä henkilökohtaisesta omaisuudesta tulevan korvauksen perusteista.

Annettu Helsingissä 1 päivänä huhtikuuta 1942.

Valtioneuvosto on, kauppa- ja teollisuusministeriön esittelystä, nojautuen maaliskuun 8 päivänä 1924 annetun merimieslain 41

§:ään, suomalaiselle aluksenhenkilökunnalle meriturmassa hävinneestä henkilökohtaisesta omaisuudesta tulevista korvauksista päättänyt:

1 §.

Meriturmassa hävinneestä henkilökohtaisesta omaisuudesta on aluksessa palveleva, laivanisännän tai päällikön toimeen ottama henkilökunta, oikeutettu laivanisännältä saamaan korvauksen, jota, ellei sopimusta suuremmasta korvauksesta ole tehty tai uuden hankinta-arvoa näytetä pienemmäksi, suoritetaan seuraavat määrät:

	Sisävesiliikenne sekä pohjanlahden- ja suomen- lahdenliikenne.	Itämeren- ja petsamon- liikenne.	Pohjanmeren- liikenne.	Valtameri- liikenne.
<i>A. Aluksessa asuva henkilökunta.</i>				
1. Päällikkö	9,000:—	11,000:—	14,000:—	18,000:—
2. Ensimmäinen perämies ja ensimmäinen konemestari	7,000:—	9,000:—	11,000:—	15,000:—
3. Muu perämies, muu konemestari, radiosähköttäjä, stuertti, emännöitsijä, pursseri, sairaanhoitaja	6,000:—	7,500:—	9,500:—	12,000:—
4. Radiokuuntelija, linjaluotsi, kirvesmies, pursimies, konstaapeli, koneenhoitaja, donkeymies	5,000:—	6,500:—	8,000:—	10,000:—
5. Muu kansimiehistö, muu konemiehistö, muu laivaväki	4,000:—	5,500:—	6,500:—	8,000:—
<i>B. Henkilökunta, joka ei asu aluksessa.</i>				
1. Päällikkö	3,000:—			
2. Muu henkilökunta	2,000:—			

Edellä 1 momentin A 1—4 kohdissa mainitulle henkilölle, joka on toimesta enintään 400 bruttorekisteritonin vetoisessa rannikkolastialuksessa Suomen rajain sisällä tai sisävesistön lastialuksessa taikka sisävesistön matkustaja-aluksessa, jonka suurin sallittu matkustajaluku on vähemmän kuin 100, suoritetaan korvausta kuitenkin vain lähinnä alempi määrä, kuin mihin hän virka-asemansa perusteella muuten olisi oikeutettu.

Jos joku henkilökuntaan kuuluva todistettavasti on otettu toimeensa laajempaa liikennettä varten, kuin missä alus on ollut, on mainittu laajempi liikenne häneen nähden määräävä.

Tässä päätöksessä tarkoitetaan

sisävesiliikenteellä liikennettä Suomen sisävesillä ja Laatokalla;

suomenlahden- ja pohjanlahdenliikenteellä liikennettä Suomenlahdella ja Pohjanlahdelle sekä Itämeren pohjoisimmassa osassa etelässä 59° leveyspiiriin asti;

itämerenliikenteellä liikennettä Itämerellä 59° leveyspiirin eteläpuolella ja lännessä viivaan Lindesnäs—Hanstholm sekä Cuxhaveniin asti;

petsamonliikenteellä liikennettä Suomen Petsamon aluevesillä sekä Varangerin vuonossa Vardön tienoilta lännessä Vaitolahden itäranalle kulkevaan rajaan saakka;

pohjanmerenliikenteellä itämerenliikennettä etäisempää liikennettä, ei kuitenkaan länsipuolella 12° läntistä pituutta Greenwichistä lukien eikä eteläpuolella 48° pohjoista leveyttä; sekä

valtameriliikenteellä liikennettä kaikilla merillä ja kulkuvessillä.

Kauppa- ja teollisuusministeriö voi harkintansa mukaan määrääjäksi väliaikaisesti korottaa edellä tässä pykälässä vahvistetuja korvausmääriä.

2 §.

Jos korvaukseen oikeutetulta henkilöltä on hävinnyt kone, kirjoja, työkaluja tai muuta senkaltaista, mitä hän toimensa hoitamisen vuoksi on mukaansa ottanut, tulee hänen saada tästä eri korvaus, jonka määrä, ellei toisin ole sovittu, lasketaan uuden hankinta-arvon mukaan.

3 §.

Laivanisäntä on käteissuorituksen sijasta oikeutettu korvaamaan hävinneen omaisuuden hankkimalla tilalle uuden.

Tämä päätös tulee voimaan 1 päivänä kesäkuuta 1942 ja sillä kumotaan 22 päivänä joulukuuta 1924 annettu valtioneuvoston päätös suomalaiselle aluksenhenkilökunnalle meriturmassa hävinneestä henkilökohtaisesta omaisuudesta tulevan korvauksen perusteista.

Tämä päätös ei kuitenkaan vaikuta muutosta ennen sen voimaantuloa tehtyyn sopimukseen, jolla suomalaiselle aluksenhenkilökunnalle meriturmassa hävinneestä henkilökohtaisesta omaisuudesta merimieslain 41 §:n nojalla tulevasta korvauksesta on sovittu suuremmista määristä kuin mihin heillä nyt kumotun valtioneuvoston päätöksen mukaan on ollut oikeus.

Kauppa- ja teollisuusministeri *Väinö Tanner*.

Vanhempi hallitussihteeri *Aarne Sarkio*.

LATAAJIA

Valmistaa ja myy

RADIOLAITE OY

HELSINKI P — SILTASAARENKATU 1
PUHELIMET 74 975 ja 74 444

VIESTILAUKKU

En malta olla leikkelemättä erään "kansainvälisen kaverin" kirjettä tuttujen ja tuntemattomien luettavaksi vaikka siinä saat-
taa olla vieralle tajuamatonta kuten "Eldankajärven jäässä". Ainakin kokonaisuutena se hyvin kuvasti merikarhun mielialoja maasodan poluilla sikäli kuin niiden kulkeminen on meikäläiselle mahdollista.

"Katsonpa asialliseksi ylösvalaista synkeää sieluasi pienellä selostuksella autoni viimeaikaisista edesottamuksista, koska tämän selostuksen jälkeen minulla on toivoa saada joitakin vastaavanlaisia juttuja sinulta. Vuorovaihe- eli push-pull-periaatteen mukaan.

Jätettyäni entisen paikkani oman onnensa nojaan silloin joulu-
kuun alkupuolikkaalla, saavuin tänne — 35° C:n pakkasessa, mikä sittemmin on osottautunut erittäin stabiliksi lämpötilaksi. — — —

Kauko-ohjaus kenkkuili ensin, mutta se järjestyi sentään pian. Sitten tuli pahempi juttu; generaattorini alkoi lonksuttaa ilkeästi ja katsoin olevani pakotettu pysäyttämään sen. Seurasi majanmuutto sellaiseen paikkaan, jossa sain verkkojännitteen sisään ja siellä sitten toiminkin aina tammikuun alkupuolelle. Lähetin oli kauko-ohjattuna muiden käytössä ja me jouduimme kuunteluasemaksi — — työ, johon emme olleet erikoisen kiinnostuneita, mutta kuten tiedät uhrautuvasen luontemme, emme purnanneet. Sensijaan salakavalasti rupesin liikkumaan esikunnassa ja puhumaan kautta rantain siihen suuntaan, että meille annettaisiin enemmän arvoamme ja kykyjämme (!) vastaava toimi. Tämä maanalainen toimintani johtikin sitten tuloksiin. Kuunteluhomma siirrettiin toisille, ja kun tänne tuli uusi lähetin, vapauduimme

SUOMEN RADIOSÄHKÖTTÄJÄLIITTO r.y. Kapteeninkatu 24 C 23, Helsinki E, puh. 22 830. Sähköosoite: Radioliitto, Helsinki.

LIITON TOIMIHENKILÖT: Sihteeri ja rahastonhoitaja: Erkki Koivisto, Kapteenink. 24 C 23, puh. 22 830, Helsinki E. Puheenjohtaja: Yrjö Luomanmäki, Mechelinink. 2 A 4, puh. 43 672, Helsinki. Varapuheenjohtaja: Onni Ääri.

Huom.! Lehteen tarkoitetut kirjoitukset on osoitettava toimitustalle, osoitteella: Yrjö Luomanmäki, Mechelinink. 2 A 4, Helsinki.

VIRKAMERKKEJÄ saatavana sihteeriltä. Lakkimerkin hinta on mk 75: — ja virkapuvun käsivarsinauhon hinta mk 80: —

me lähtemään korjattaviksi. Lähempänä kuin X:ssä ei ollut tarkoitukseen sopivaa sähköverstasta, joten ajoin sinne. Generaattorissa ollut laakerivika tuli korjatuksi, ja palasimme 4 vrk:n matkan jälkeen tänne takaisin. Matkan varrella tapasin Ääriä kovasti laihuneena ja rasittuneena pojuna. Töitä tuntui olevan miehellä enemmän kuin ehti tehdä ja suuri vastuu, joka oli vetänyt hartiat kumaraan. Tapasin muitakin tuttuja, jotka juottivat minut kerran torpedo sellaiseen ja kylvin Gyllingin saunassa Leninintorin varrella olevassa puolikuutalossa. Siellä oli pakkastakin — 42° C, nim. saunan ulkopuolella.

Palattuani sieltä ajoin auton eräälle asuntoni lähellä olevalla metsäisellä mäellä sijaitsevalle pikku aukiolle — — — paikat kuntoon, lunto loin ympärille niin paljon, että tämä härveli näyttää valtavalla lumilinnalla, jonka katolta kohoaa antenni tai vaalle. Lumi on näet mainio lämmöneristäjä, emmekä muutoin täällä pystyisi oleilemaankaan, sillä kuten sanoin, kylmää piisaa, tosin nyt on vain — 32° C, mutta tuulee niin peijakkaasti, että se korvaa ne normaalista puuttuvat asteet.

Helpottaakseni poikien työtä ja saadakseni myös ajan kulu- maan, olen itse ottanut tapani mukaan yhden vahdin hoitaakseni ja silloin sitä pysyy ajan ja tapahtumain tasalla. Nyt istun juuri vahdissa tämän yön, mutta kun ei satu olemaan mitään erikoisempaa liikennettä, kirjoittelen tätä nyt sinulle yhteyksien väliajoilla. Vastaanottimesta kaikuu oikea lauantai-illan hotti ja minä suoraan sanoen nautin elämästäni. En ole vielä kertaakaan katonut, että karkasin mereltä mukaan tähän pyhään sotaan, sillä mitä merkitsee, vaikka tulot ovatkin vähän (!) pienemmät — pääasia, että on oloonsa ja hommiinsa tyytyväinen.

Oloissa ei mitään moittimista olekaan. Asun eräässä niistä ryssien rakentamista kolhoositaloista. Kun muutin sinne ennen joulua yksin uranuurtajana asumaan, oli siellä niin kylmä, ettei ensimmäisellä viikolla lumi kertaakaan sulanut yön aikana suk-sistani vaikka ne olivat huoneessani, mutta sittenkun pojat tulivat sinne myös asumaan toisiin ympärillä oleviin huoneisiin, tuli minulle lämmin ja mukava. Olen haalinut sinne huonekaluja sieltä täältä mainiolla menestyksellä ja niinpä vietänkin iltani laiskanlinnassa, jonka veroista en ole monesti tavannut. Se on todellinen laiskanlinna — mistä liekin tänne korpikylään joutunut. Monet ovat sitä minulta kadehtineet. Sanalla sanottuna, asuntoni on mukava kuin I lk:n hotellihuone.

LIITON TOIMIHENKILÖT: Johtaja: dipl.ins. V. Kilpinen, Töölöntorink. 11 B 57, Helsinki. Sihteeri ja taloudenhoitaja: luutn. Armas Häkkinen, Linnankuja. 16 A, Helsinki.

OSOITTEENMUUTOKSET: Jäseniä kehoitetaan heti osoitteen vaihduttua ilmoittamaan uusi osoitteensa liiton sihteerille.

RADIO OH: Jos lehti palautetaan liitolle erheellisen osoitteen tähden, lopetetaan sen postitus k.o. jäsenelle seuraavasta numerosta.

Minä hiihtelen täällä ja voin paksusti. Toivon sinulle myös samaista. Ilmeisesti arvaat sanomattakin, että odotan nopeita taktillisia tempauksia sieltäpäin, s.o., vastiketta tähän juttuun. Totean sinut trotskilaiseksi konnaksi, mensheviikiksi, ellet kahden päivän ja tunnin kuluttua tämän saamisesta postita per kenttäposti arvolähetystä minulle. (Katson ystäväni kirjeet ilman muuta arvopostiksi)."

Missä mahtanevatkaan muut vv:n 1938—39 kurssin pojat nykyisin harhailla ja sotaansa käydä? — Veli Väinö, otappa yhteys boksikaveriisi lehden välityksellä.

Kuulemiin jälleen.

B. A. Skn.

RADIO OH

Maamme vanhin radioteknillinen, erikoisesti lyhytaalto- tekniikkaa sekä laivaradio- ja amatööritoimintaa käsittelevä julkaisu.

Ilmestyy joka toisen kuukauden 15 p:nä.

Tilaushinnat: I/I v. 45: —

Irtotilaukset: 9: —

TOIMITUS: E. Kairenius (vastaava), os. Helsinki, Laivurinkatu 21 C 7. Puh. 26 809.

Y. Luomanmäki (toimitussihteeri), os. Helsinki, Mechelininkatu 2 A 4. Puh. 43 672.

ILMOITUSASIAT: Y. Luomanmäki.

Ilmoituskäsikirjoitusten oltava toimituksen käytettävissä viimeistään 2 viikkoa ennen ilmestymispäivää.

KIRJAPAINO: Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Kirjapainon Oy. Puh. sarja 20 081.